

ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΤΕΧΝΗ

ΧΡΟΝΙΑ Α' - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1927 - ΤΕΥΧΟΣ 3^ο

Τ' ΑΓΚΑΘΙΑ

Ἄνεγγιχτα, περήφανα, σκληρά,
τις ταπεινὲς ἀγάπες δὲν γοικοῦμε,
δὲν νοιόθουμε τὸν πόνο, τὴ χαρὰ,
τῆς Ὀμορφιάς τὰ μάγια δὲν ψηφοῦμε.
Εἴμαστε ἔμεις τὰγκάθια τὰ σκληρά.

Μαροῖονται τὰ κρίνα θλιβερά,
τὰ ρόδα ξεφυλλίζουσι τὸν ἀέρα,
κι' ὅλα τ'ἀνθη μαδοῦν στὴ γῆ νεκρά,
μὰ φέγγει ἀπάνου μας αἰώνια μέρα.
Εἴμαστε ἔμεις τὰγκάθια τὸ σκληρά.

Ἡ ὀργὴ δὲν μᾶς τρομάζει τοῦ βοριά,
κ' ἡ ἐλεύθερη ζωὴ μας θὰ περάσει
μὲς στοῦ κάμπου τὴν ἄγρια μοναξιά.
Στὸ ἀνθογράφι, μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι,
ἄς ξεσηγοῦν τ'ἀνθη σὲ μιὰ βραδιά.

Πληρόνομε, σὰν τᾶμισσιε σπαθιά,
τῆς πεταλούδας τὰ γιερά τὰ πλουμισμένα,
καὶ τίς γυρῆς κεντοῦμε πλιὸ βαδιά,
τῆς Κόλασης κλωφιά καταραμένα
στοῦ Ναζωραίου τοιγύρω τὰ μαλλιά.

Σέρβωλα μύσους, θείας ὀργῆς παιδιά,
ἄσπλαχρα θὰ ξεσχίσουμε ὅποιον τύχει...
Γεμάτη ἀγκάθια εἶναι ἡ ζωὴ. Κάθε κεντιά
εἶναι σοφὰ δοσμένη ἀπὸ τὴν Τέχνη,
κ' ἔμεις τῆς Μοῦρας εἴμαστε παιδιά.

Ο ΛΑΟΣ

— Πῶς κράζει, σπαράζει καὶ πάλι
 τρελλὸς ὁ λαός!
ποιά ὁργή, ποιά ὁρμή τὸν μεθάει
 καὶ τρέχει σωρός;

— Ζητάει νὰ συντρίψει, νὰ ρίξει
 νὰ πνίξει θαρρόν,
μὰ πάνω ἀπὸ τοῦτα ζητάει ὁ
 φτωχὸς λυτρωμό.

— Πεινάει; — Πεινᾷ, μὰ γυρεῖει
 γαλήνιο ψωμί,
γυρεῖει τῆς πρώτης του φτώχειας
 τὴν ἅγια τιμή.

— Βροσιτάει τὸ τουφέκι. — Ἡ γωνιά του
 ρημάδι, καπνός,
σβυστὸ τὸ λυγρὰν, πῶς θέλεις
 νὰ μένει ἀγαθός;

Βουλιάζει ἡ φαρμίλια, σὲ ποιόνε
 τὸν πόνο νὰ πῆ;
Θεριεύει ἡ ψυχὴ του, καὶ ξάφρον
 προστάζει σφαγή!

ΜΥΡΤΙΩΤΙΣΣΑ

ΤΟ ΠΙΚΡΟ ΜΑΛΛΩΜΑ

"Αζογὴ τὸ ἀνώνυμο ὄργανο
στὴν κοῦρα πλατεία σαλεύει
κι' ἄσφαλτα τὶς παράκωρες
τὶς νότες του δουλεύει.

Δὲ μελετῖει τὰ ὄνειρατα
κι' — ἀπόψε — ἕνα πρὸς ἕνα
δὲ λύνονται τὰ μυστικὰ
καὶ τὰ μαστρωμένα.

Δὲν πάει νὰ παραπονεθῆ,
μηδὲ νὰ καλοπιᾶση:
μόνο ξεθίξει τὴν καρδιά
καὶ κλαίει γιὰ τὰ δαγκάση.

Πῶ ἀλόγιστα, παρὰ γλυκά,
ξορζίζει καὶ μαλλώνει.
Κ' ὡς νᾶταν λόγος, ποῦ ἄσχεπο
τὸ πείσμα τὸν κλειδώνει,

ἦχος σκληρὸς κι' ἀγύριστος,
ποῦ τὸ σκοπὸ του χάσω,
πάει κι' ἔρχεται στὰ τέλια του
καὶ στὰ κλειδιά του ἀπάνω

τόσο πολὺ, ποῦ εἶν' ἀρκετὸ
γιὰ τὴν ψυχὴ, — ὡς νὰ πάψη —
ὄχι νὰ στέρξη, — μοραχὰ
νὰ δυναθῆ νὰ κλάψη.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

ΚΑΤΑΠΤΩΣΙΣ

ΣΤΟΝ ΜΕΓΑΛΟ ΠΟΙΗΤΗ Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ

Είπες : είναι κατάπτωσης ή τωρινή ζωή μου
μὲ τίς ἀπίθανες ἐλπίδες καὶ τίς ἀνώφελες
χαρὲς — πὸν τόσο ταπεινὰ μὲ σέβουν καὶ ἄθελα —
μὰ δὲ μπορῶ μὲ ἀποτελεσματὶ ν' ἀντισταθῶ.

Ἔπειτα εἶν' ἡ ἐγωπάθεια πὸν δὲν ἀφήνει
να πέσω σὲ σένα ἢ καὶ σὲ ἄλλοινα μπροστά,
καὶ ἀφοῦ τοῦ ἐξηγήσω — τὸ πῶς ἐγίνε καὶ ἦρθα
σὸ σημεῖο αὐτό, σὶ συμβολὴν του ν' ἀπογείρω.

Ἐρῶ πάλι καὶ ἡ σκέψι μου : τί ἄραγε να πῆ
γιὰ τὴν κατάπτωσί μου, ἂν δὲν τὴν καταλάβῃ...
Κι' ὁ νοῦς μου πολὺ χειρότερο ἀκόμη βάζει.
Ἄν δίχως να τὴν αἰστανθῆ ἔξω γι' αὐτὴν μιλῶ.

Τι φοιχτό, τὸν ἐάντο μας να δείχνωμε γυμνὸ
στοὺς ξένους πὸν δὲν τὸν ξέροντε καὶ δὲν τὸν ἐννοοῦτε.

Τ' ΑΡΓΟΣΑΛΕΜΑ

Γιὰ ποιά πανώρημα γιορτὴ στολίζεσαι ψυχὴ μου
καὶ ἀποζητᾶς τὰ πειὸ καλὰ μὲς σὶν Περσία μῦρα
καὶ στέλνεις μέσα βιαστικὰ στοὺς κόλπους τῆς ἐρήμου
γιὰ τὰ πετράδια, τὸ χρυσό, τ' ἀσημι καὶ τὴ μπλίρα ;

Ὅσο καὶ ἂν θέλω να σκεφθῶ καμμιά χαρὰ δὲ βοίσκω
μὲ τὰ περιλαμπρα φτερά ναρθε να μᾶς ἐγγίξῃ
καὶ οὔτε σὸ σκουριασμένο πειὰ τῆς ἰκεσίας δίσκο
τὴ μοῖρα να σταμάτησε τὸ νόμισμα να οἰξῆ.

Μ' ἂν κάτι ν' ἀργοσάλεψε νοιώθεις ἀγαπημένη
σὶν τρομερὴ καὶ ἀτέλειωτη τοῦ κήπου ἡσυχία,
πρόσεξε μὴ σὲ γέλασαν οἱ Ζέφυροι χορμμένοι
καὶ σβήσουν οἱ ἐλπίδες σου μὲ τὴ φοιχτὴ τους βία.

Δὲν θᾶναι τότες πειὸ σκληρὸ τὸ γύρισμα σου πίσω,
καὶ φοβερὸ τὸ γροέμισμα πὸν θὰ ζητῶ να χτίσω ...

ΡΙΚΑ ΣΕΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ Η ΜΕΡΑ ΣΒΥΝΕΙ...

Τῆς Ἀνοιξῆς τὰ μῦρα ὀργιάζουν
καὶ ξελιγώνουν καὶ μεθᾶνε.
Φαιδρὰ πηδᾶνε καὶ βελάζουν
τὰ βῶδια καὶ σὸ ρέμα πᾶνε.

Βασίλεψε σακατεμένοι
μὲ τὰ βαριά τσαπιά σὸν ὄμο,
σκυφοί - σκυφοί, σὸν κολασμένοι,
οἱ ξογάτες πέρνουνε τὸ δρόμο.

— Ἀχ, πόσο δύσκολα περνᾶει
ἡ μέρα τώρα... — συζητᾶνε.
— Βλέπεις ; τὴν Ἀνοιξὴ φτουράει
λίγο ἡ δουλειά, ὅσο καὶ νᾶνε...

— Ἀκούγεται ἡ φωνὴ τοῦ ἀφέντη
σὸν ὑπερέτη, πὸν τὴ σέλλα
σὶ ἄλογο βάζει γιὰ τὸ γλέντι
καὶ τὴ νυχιάτικη τὴν τρέλλα

ΣΠΥΡΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΕΣ ΣΤΟΥΣ ΑΓΡΟΥΣ

Δεῖλι μὲς στοὺς ἀγρούς. Δῶ καὶ κεῖ σπαρτά, χόρτα, πρασινάδες, ἀνάμεσα ρυάκια κυλοῦν καὶ τὸ κροσταλένιο τραγοῦδι τοὺς ἀκούγεται σιγανά, μονότονα.

Ἄπο μακρὰ φαίνεται μιὰ κοκκινωπὴ γραμμὴ ποὺ τρέχει, τρέχει, τρέχει. Ἐνα μαῦρο ἀμυδρὸ καπνὸ ἀφήνει πίσω της.

Κ' ἐγώ, ποὺ ἄφησα τὴν πολιτεία γιὰ νὰ ξεκουρασθῶ ἀπὸ τὸ θόρυβο καὶ τὴν ἀδιάκοπη κίνηση, νοιώθω τὴ φύση μελαγχολική.

Στὰ σπαρτά, τὰ χόρτα, τὶς πρασινάδες, τὰ ρυάκια...

Μόνο ἡ μακρυνὴ κοκκινωπὴ γραμμὴ ποὺ βλέπω, μόνο αὐτὴ μ' εὐχαριστεῖ. Μὰ ὀλοένα καὶ χάνεται· νὰ τώρα πιά δὲ φαίνεται. Ἐνα μαῦρο κενὸ ἀντικρύζω στὸν ὀρίζοντα καὶ νομίζω ποὺ βρίσκεται μέσα μου. Δὲ χαίρομαι.

Μιὰ ἀγριὰδα δεσπόζει τὰ γύρω ποὺ τὰ βατράγια μὲ τὸ κόασμά τους κάμουν πῶ βαρειά. Κεῖ πέρα ἕνας λυκόσκυλος γαυγίζει.

Πόσο θέλω νὰ ἐπιστρέψω πίσω στὴν πολιτεία τὴν πολυθόρυβη καὶ πολυκίνητη.

Ἡ κοκκινωπὴ γραμμὴ ὁμῶς ἔχει σβῦσει. Καὶ ἡ ψυχὴ μου κλαίει λυπητερά — μὲς στοὺς ἀγρούς τὸ δεῖλι.

ΤΟ ΜΑΓΓΑΝΟΠΗΓΑΔΟ

Κοντὰ σ' ἕνα μαγγανοπήγαδο.

Παρακολουθῶ θλιβερὰ τοὺς φαύλους κύκλους ποὺ κάμει τὸ κακόμοιρο κείνο τὸ βῶδι. Μὲ τὰ μάτια δεμένα, χαμηλὰ τὸ κεφάλι, στριφογυρίζει ἀργά. Ἐνας κρότος σὰ τρίξιμο κοκκαλιῶν ἀκολουθεῖ τὸ μονότονο αὐτὸ στριφογύρισμα.

Κάπου - κάπου σταματᾷ· μὰ ἕνα ξαφνικὸ χτύπημα τὸ ἀναγκάζει νὰ συνεχίσει τὴ φοριχτὴ του ἀγγραφεία. Καὶ τὸ καυμένο τὸ βῶδι γιὰ μιὰ στιγμὴ κάμει νὰ ἀντισταθεῖ, ὅπως οἱ ἄνθρωποι στὶς ἔσχατες στιγμὲς τῆς μεγάλης τοὺς κατάρπτωσης. Ἀλλὰ δὲ μπορεῖ· τὰ μάτια του δεμένα, τὸ κεφάλι του χαμηλά, τὸ κορμί - του ἄ! τὸ ἔλεινὸ καὶ καταπληγωμένο κορμί του, ποὺ τόσο σκληρὰ χτυπᾶνε — ἀδυνατισμένο, σχεδὸν ἀτροφικὸ.

Κοντὰ σ' ἕνα μαγγανοπήγαδο ἀπ' ἀρκετὴ ὥρα παρακολουθῶ μιὰ τραγωδία — μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὰς τραγωδίες τῶν δύστυχων τῶν ζώων — ποὺ τόσο πολὺ μοῦ θυμίζει τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς τὸ τραγικὸ μαγγανοπήγαδο.

ΤΑΣΟΣ ΧΛΩΡΗΣ

ΔΙΗΓΗΜΑ

ΜΟΝΑΞΙΑ

Και την έδιωξε.

“Ωχ! αδερφέ! δούλος μιὰς γυναίκας! Φτάνει πιά. Έπειτα μαζί της ούτε πινελιά δεν μπορούσε να βάλη. Του πετούσε τα πινέλα από το χέρι σαν ένα ασυλλόγιστο παιδί. Έννοούσε να παίξη μαζί της, ν’ άστειεύεται, να την πειράξη. Όταν μάλλοναν ήταν πιό ευχαριστημένη, παρά όταν τον έβλεπε να εργάζεται. Τον δέσμευε πολύ ή Λέλα κι’ ο καιρός περνούσε χωρίς να κάνει τίποτα από όσα λογάριάζε.

Και την έδιωξε έπειτα από το τελευταίο μάλλωμα. Ήταν ή τρίτη φορά που χώριζαν, μα τώρα πιά δε θα ξανασιμίζουν. Πειράχτηκε λίγο στην άρχη βλέποντας πώς εκείνη δεν ήρθε σαν τότε να κλάψη μετανοιωμένη. Μα στην άρχη μονάχα. Έπειτα συνήθισε. Η σκέψη πώς δεν ήταν πιά δεμένος τον άνακούφιζε. Ούτε φωνές, ούτε πείσματα, ούτε ζήλειες. Στο διάβολο.

Έτσι ο Βάσος έμεινε μόνος. Μόλις γλύτωσε τη δουλειά του — ήταν διακοσμητής — ντύθηκε, συγγρίστηκε κι’ έτρεξε σιά παλιά του λιμέρια να ξανάβη τους φίλους του. Διψούσε να πιη, να μιλήση, να γελάση. Έκεινοι τον δέχτηκαν χαρούμενοι και το βράδυ, έκαναν ένα γλέντι τρικούθερο.

— Είς υγείαν του χαμένου! φώναζεν ο Νίκος, ο πιό στενός του φίλος.

— Του άσωτου! φώναζεν άλλος

— Είς υγείαν! εις υγείαν!

Τον αγαπούσαν για την καλή του καρδιά, για την καλή του παρέα. Τόσο που δεν περνούσε βραδιά χωρίς να πάνε να τον ανταμώσουν.

«Κι’ όμως πρέπει κάτι να κάνω κι’ εγώ» σκεφτόταν συχνά τις νύχτες που γύριζε με τους φίλους του.

Έπι τέλους, ένα βράδυ τους τώσκασε και πήγε κατ’ εὐθεία στο σπίτι. Σκόπευε να πέση γωρίς για να σηκωθεί πρωί να τελειώση ένα πορτραίτο γυναίκας από καιρό άρχινισμένο. Τοίμασε από τώρα τα σύνεργα κι’ άρχισε να

γδύνεται. Άξαφνα άκούστηκαν στη σκάλα πατήματα, σαν ποδοβολητά άλόγων. Ήταν εκείνοι.

— Ωραιά τα κατάφερες!

— Έμπρός. Ντύσου γλήγορα, ο μεζές θα κρουώση.

Μουρμούρισε κάτι στην άρχη μα χωρίς να το καταλάβη, βρέθηκε στη σκάλα.

Και τα τρελλά βράδνα περνούσαν — τι γρήγορα που περνούσαν — στην ταβερνίτσα, στο καφενεϊό, με γυναίκοϋλες του γλεντιού. Κατά το λεπτά που είχαν στην τσέπη και κατά τη διάθεση.

Άκεφος, μελαγχολικός, ενῶ περπατούσε με τους άλλους, ο Βάσος σκεφτόταν: Παρέα λοιπόν ζητούσα διώχοντας την Λέλα; “Οχι! “Οχι. Οϋφ!

— Αϊ, εσύ με το κέφαλι κατεθασμένο, φώναζεν ο Νίκος. Τι συλλογιέσαι;

— Μωρέ μπάς και είνε πάλι έρωτευμένος;

— Σκέφτεται να το σκάση...

— Μην ξεχνάτε πώς είνε καλλιτέχνης.

— Πότε λοιπόν θα μās ζωγραφίσης;

Και τα πειράγματα εξακολουθούσαν. “Όταν έφτασαν στην ταβέρνα, ήπιε μαζί τους, έκανε κέφι και τότες — ο τότες τα ξεχασε όλα.

Αυτό γινόταν ταχτικά. Θύμωνε με τον εαυτό του που δεν είχε το θάρρος να τους στείλη στο διάβολο. Θύμωνε γιατί άφινε να τον κάνουν ό,τι ήθελαν. Οϋτε τώρα δεν ήταν λεύτερος. «Τότε γιατί την έδιωξα την άλλη»;

“Ένα μεσημέρι του έκαναν καρτέρι όξω απ’ το μαγαζί που δούλευε. “Όταν τους είδε να περιμένουν του άναφαν τα καντήλια.

— Έλα λοιπόν, του φώναζε ο Νίκος, γιατί άγριοκοιτάξεις έτσι;

— Άμέτε στο διάβολο, έπι τέλους! είπε και άλλαξε δρόμο.

— “Όπως ήρθε, να σου φύγη...

Κι’ ενῶ ο Βάσος έστριβε το στενό, οι άλλοι γελούσαν...

Πέρασε καιρός.

“Ο Βάσος άποτραβηγμένος άρχισε να ζωγραφίση. Πότε άφιέρωνε την Κυριακή του και πότε τ’ άπογέματα που δεν είχε δουλειά. “Ηθελε να κερδίση τα χρόνια που έχασε. Τον

ἔπιανε κάτι σαν ἴλιγγος κάθε φορά που συλλογιζόταν ὅτι τὰ χρόνια περνοῦσαν κι' αὐτὸς δὲν ἔκανε τίποτα. Τίποτα στὴ ζωὴ του, αὐτὸς πὺ μποροῦσε νὰ κάνει τόσα καὶ τόσα! Ἐσχεδιάζε πολλὰ μὰ προτίμησε ν' ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ πορτραῖτο τῆς μητέρας του — ἓνα βασανισμένο πρόσωπο γεμάτο καλοσύνη. Καὶ μὲς στὴ μοναξιά του θυμόταν καὶ ζωγράφιζε, σὰ νὰχε μπροστά του τὴν ἱερὴ μορφή της. Ὅταν προχώρησε εἶδε πᾶς αὐτὸ τὸ πρόσωπο, δὲν ἦταν τῆς μητέρας του. Δὲν ἔμοιαζε οὔτε μὲ τὴν παλιὰ φωτογραφία της. Τὸ ἴδιο ἔπαθε μὲ τὸ πορτραῖτο τῆς Λέλας πὺ καταπίασθηκε ἀρῶστια. Στενοχωρημένος παράτησε τὰ πινέλα κι' ἄρχισε νὰ συρτανίζει πάνω κάτω μέσα στὴν κἀμαρα. Θυμήθηκε τὰ λόγια πὺ τοῦ εἶχε κάποτε εἰπῆ ὁ Νίκος: «Χάνεις τὸν κόπο σου ἄδικα. Ρίξον σὲ τίποτ' ἄλλο». «Εἶνε ὑπερθολικός» σκέφτηκε, κι' ἔπιασε τὴ δουλειά του καὶ πάλι. Τὸ ἄλλο βράδυ δοκίμασε ξανά, μὰ δὲν τὰ κατάφερε. Δὲν εἴρισκε εὐχαρίστηση ὅπως τὶς πρῶτες μέρες. Ἐπειτα τὸ σπῆτι τοῦ φαινώταν ἄδειο κι' ἔνοιωθε τὸν ἑαυτὸ του ξεχασμένο, μόνο. Μόνος! Μὰ τὶ ἄλλο ζήτησα ὅταν χώρισα ἀπὸ τὴ Λέλα;

Ἦταν ἓνα κίτρινο ἀπόγεμα Κυριακῆς.

Εἶχε κουραστῆ χωρὶς νὰ κάνει τίποτα. Πετάξε τὰ πινέλα, πλύθηκε καὶ κατέθηκε.

Πέρασε τὴν πλατεία, μπῆκε σ' ἓνα στενὸ καὶ στάθηκε κάτω ἀπὸ ἓνα μικρὸ σπῆτι. Ἐκεῖ καθόταν ὁ Νίκος. Ἀνέθηκε βιαστικά καὶ χτύπησε τὴν πόρτα. Καμιά ἀπάντηση. Ξαναχτύπησε, μὰ τίποτα. «Τὶ κουτὸς πὺ εἶμαι! Τὶ θέλει στὸ σπῆτι Κυριακῆ ἀπόγεμα!» Κατέθηκε καὶ πῆγε στὴν ταβερνίτσα πὺ σίχναζαν.

— Δὲν ἔρχονται πιά, τοῦ εἶπε ὁ ταβερνάρης.

Πέρασε ἀπὸ τὸ καφενεῖο, μὰ κι' ἐκεῖ δὲ συνάντησε παρὰ ἄγνωστες φυσιογνωμίες. Στάθηκε στὴ μέση τοῦ δρόμου, ἔβαλε τὰ χέρια στὶς τσέπες καὶ χάζεψε βλέποντας τὶς γυναῖκες πὺ περνοῦσαν.

«Ἄν πῆγαινα, ὡς ἐκεῖ; σκέφτηκε. Ἀπὸ περιέργεια, ὄχι ἀπὸ τίποτ' ἄλλο». Πῆρε τὸ μεγάλο δρόμο, ἔπειτα μπῆκε σ' ἓνα σοκάκι. Προχωρώντας στὸ δεξιὸ πεζοδρόμιο, εἶχε τὰ μάτια καρφωμένα σ' ἓνα μπαλκόνι ἀριστερά. Γλήγορα τὰ κατέβασε ταραγμένος. Πόσο μετάνιωμε! Ἡ Λέλα — γιατί ἦταν τὸ σπῆτι τῆς Λέλας — καθόταν στὸ μπαλκόνι μαζί μὲ τὸ φίλο της. Ἐπαιρναν τὸν καφέ τους.

Ἐκεῖνος τὴν κοίταξε σὰ μάτια καὶ τῆς μιλοῦσε. Κι' ἡ Λέλα γελούσε μὲ κείνο τὸ γνωστὸ μουσικὸ τῆς γέλοιο πὺ τῶχει ἀκόμα στ' αὐτιά του. Σὰ νὰ πειράχτηκε. «Μπᾶ! Τὶ μὲ νοιάζει, σὰν γελᾷ». «Μήπως ἐγὼ δὲν τὴν ἔδωξα;» Καὶ θυμήθηκε τὴ ζωὴ πὺ πέρασαν μαζί ἓνα χρόνο.

Βγῆκε στὸ μεγάλο δρόμο στενοχωρημένος. «Ἄν ξαναπῆγαινα στοῦ Νίκου; Ἴσως νὰ γύρισε ἡ μητέρα του. Ἐκεῖνη θὰ ξέρη πὺ συχνάζει». Ἐφτασε στὸ σπῆτι τους, κι' ἀνέθηκε δυὸ δυὸ τὰ σκαλοπάτια. Χτύπησε, μὰ καὶ πάλι δὲν τοῦ ἀπάντησε παρὰ ἡ σιωπή. Κατέθηκε ἀργά, αὐτὴ τὴ φορά. Ἡ καρδιά του ἦταν σφιγμένη. Σὰν κάποιος νὰ τὸν δάγκωσε στὸ σῆθος. «Μὰ τί ἔχω;»

Κουρασμένος ἀπ' τὰ τρεξίματα πῆρε τὸ δρόμο τοῦ σπιτιοῦ του. Ἐβαλε πάλι τὰ χέρια στὶς τσέπες κι' ἄρχισε νὰ σφουρίξῃ ἓνα πεταχτὸ τραγουδάκι. Ὁ σκοπὸς τοῦ φάνηκε τόσο ἄνοστος πὺ τῶκοψε ἀμέσως. Ἐπὶ τέλους ἔφτασε στὸ στενὸ τοῦ σπιτιοῦ του. Τὶ μελαγχολικά πὺ τοῦ φάνηκαν τὰ μαγαζιά, τὰ σπῆτια!

Πρῶτος ὁ γωνιακὸς καπνοπώλης. Ἦταν ἓνας χοντρός, σχεδὸν τετράγωνος ἀνθρωπάκος πὺ καθόταν πάντα στὴν ἴδια θέση ἀκούνητος καὶ περιμένε πελάτες. Φοροῦσε γιαιλιά, κρατοῦσε ξεμυγιστήρι καὶ κοίταζε τοὺς διαβάτες. Τὸ πρόσωπο του δὲν πρόδιδε τὴν παραμικρὴ στενοχώρια. Οἱ μισὲς βιτρίνες ἄδειες, τὸ φῶς λιγοστό, τὸ καπνοπωλεῖο ἔρημο. Ὁ Βάσος χωρὶς νὰ θέλῃ ἔσκυψε μὲ τὴν ἐλπίδα οὐ θὰ ἔδλεπε στὴ διπλανὴ καρέκλα κανένα φίλο του. Ἡ καρέκλα ἦταν ἄδεια κι' ὁ ἀνθρωπάκος, ἀτάραχος, σὰν κινέζικο εἶδωλο, κοίταζε τοὺς διαβάτες.

Μέρα καὶ νύχτα περιμένει ἐκεῖ, μόνος, νὰ ξεπέση κανένας πελάτης.

Γύρισε τὸ κεφάλι καὶ πέρασε στὸ ἀντικρινὸ πεζοδρόμιο. Ὅλα τὰ μαγαζάκια ἦταν κλειστά ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μπακάλιο τοῦ Κυριακου. Πίσω ἀπὸ δυὸ τσουβάλια πατάτες, τὸ μπακαλόπουλο διάβαζε ξεχασμένο. Ἦταν ἀφρωσιωμένο στὸ βιβλίο πὺ κρατοῦσε. Δίπλα στὸν μπάγκο, τὸ ἄλλο μπακαλόπουλο κούτουλοῦσε ἀπὸ τὴ νύστα. Μὲ τὸν παραμικρὸ θόρυβο πεταγόταν ξαφνιασμένο σὰ λαγοκοιμισμένο ὄρνιθι.

— Τὶ πλήξη θέ μου! Καλλίτερα νὰ μὴν ξημερώνῃ ἡ Κυριακῆ.

Κι' ήταν οι δρόμοι χωρίς ζωή και τὸ κίτρινο ἀπόγεμα ἔσθυνε.

Μόλις μπήκε στὴ κάμαρή του, τέντωσε τὰ παραθυρόφυλλα. Ἐπειτα πήρε μιὰ καρέκλα καὶ γάθησε κοντὰ στὸ παράθυρο. Μερικοὶ γειτόνοι γύριζαν ἀπ' τὸν περίπατο. «Τόσο νωρίς!» σκέφθηκε. Καὶ θυμήθηκε τοὺς περίπατους ποὺ ἔκανε τὴν Κυριακὴ μὲ τὴ Λέλα. Θυμήθηκε τὴν ἔξοχή, τὰ γέλοια, τὰ κνηγητά, τοὺς καυγάδες. Ὡς καὶ τοὺς καυγάδες. Ἀναστέναξε. Τὸ βλέμμα του ἔπεσε στὶς ἄδειες καρέκλες γύρω του. «Ἄχ! Λέλα! Τὸ χέρι σου στὸ μέτωπό μου, τὸ φιλί σου, ἡ ἀγκαλιά σου».

Τοῦ φάνηκε πῶς χτυποῦσαν στὴν πόρτα. Σηκώθηκε ν' ἀνοίξει μὰ ξανακάλησε ἀμέσως. «Κανένα δὲν περιμένω».

Σιωπῆ.

Ἀπὸ τὸ διπλανὸ στενὸ, ἕνας γιαιουρτὰς διαλαλοῦσε τὸ γιαιουρτί του... Τὴ θλιθερὴ φωνή! «Βάσο!» τοῦ φάνηκε πὸς φώναζε κάποιος ἄλλος ἀπ' τὴν πόρτα. Κι' ἡ φωνὴ ἔμοιαζε τοῦ Νίκου. Πετάχτηκε κι' ἀνοίξε. Κανέναν. Γύρισε ἀργά. Κανέναν! Κι' ὅμως πόσο θὰ ἠθελε νὰ δρμουῖσαν μέσα οἱ φίλοι του ἐκεῖνη τὴ στιγμή, νὰ γιόμιζαν τὴν κάμαρη μὲ τὰ γέλοια τους, ν' ἀναποδογύριζαν τὶς καρέκλες, τὸ τραπέζι, τὸ καθάλετο... νὰ τὸν πείραζαν καὶ νὰ κατέβαιναν ὅλοι μαζί, σὰν τότες...

— Μὰ τί ἔχω λοιπόν; φώναξε.

— Εἶσαι μόνος! τοῦ ἀπάντησε μιὰ φωνὴ ἀπὸ μέσα του.

Ἀνατρίχιασε.

Ἐκρουσε τὸ πρόσωπο μέσα στὰ χέρια:

— Ὅχι, δὲ θέλω... δὲν εἶν' αὐτὸ ποὺ ζητοῦσα...

Ἀπ' τὸ ἀντικρινὸ σπίτι κάποιος τραγουδοῦσε ἀμανέ. Σὲ λίγο ἔκλεισαν τὸ παράθυρο κι' ὁ ἀμανὲς δὲν ἀκούστηκε πιά.

Ἡ σιωπὴ ἄρχισε πάλι νὰ βουίξει στ' αὐτιά του.

Γ. ΠΙΕΡΙΔΗΣ

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΚΑΒΑΦΗ

Τὸ ἔργο τοῦ ποιητοῦ Κ. Π. Καβάφη δὲν ἔχει μελετηθεῖ ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς τεχνικῆς. Μιὰ τέτοια μελέτη, ποῦ ἀναγκαστικῶς θὰ γίνεи μιὰ μέρα, θὰ ἦτο πολὺ ἐνδιαφέρουσα. Γιατί, ἀπέναντι στοῦ ἔργο τοῦ ἀλεξανδρινοῦ ποιητοῦ εἶναι σὰν νὰ ποῦμε ἐξαναγκασμένως ὁ καλὸς κριτικὸς νὰ θέτει συνεχῶς δύο ἐρωτήματα, νὰ λύει δύο ζητήματα: τὸ πῶς καὶ τὸ γιατί.

Ἄν ἀρκεῖ νὰ ξέρομε τὸ πῶς γράφει ὁ Καβάφης τὰ ποιήματα του, τὶ ρυθμὸ μεταχειρίζεται αἴφνης, ποιὰ στίξη, ποῖο λεκτικὸ κλπ. κλπ. Ἄλλὰ καὶ γιατί διαλέγει κατὰ προτίμησιν τὸν τάδε ρυθμὸ, τὸν δεῖνα τρόπο ἔκφρασεως κλπ. Μὲ ἄλλα λόγια — ἂν ὁ Καβάφης ἐπέτευε τὸ ἔργο του καὶ ἔχει πρωτοτυπία, ποῦ ἐγὼ δὲν ἀμφιβάλλω — ὁ Καβάφης εἶναι maitre, δημιουργεῖ σχολήν. Τὸ ἔργο του εἶναι καὶ αὐτοκριτικὴ καὶ κριτικὴ — σιωπηλὴ κι ἀθόρυβη — ἄλλων σχολῶν, ἢ μᾶλλον ἄλλης σχολῆς, τῆς σχολῆς τῆς ρητορικῆς καὶ τοῦ εὐγλωττοῦ (!) λυρισμοῦ.

Μιὰ πρώτη παρατήρησις κατ' ἐμὲ πολὺ οὐσιώδης. Ὁ Καβάφης δὲν μεταχειρίζεται παρὰ ἴαμβον, τὸν ἀπλὸν ἴαμβον καλέ! Τὸ πρᾶγμα ἐξέπληξε τόσο κάποτε ἕνα νέον, ἀποτυχημένο σήμερα, ποιητὴ, ποῦ, ἐνθυμοῦμαι, γιὰ νὰ ξεπεράσει τὸν Καβάφη ἔγραψε ποιήματα σὲ ἀναπαίστους, καὶ τοῦ διεκδικοῦσε τὰ σκήπτρα τῆς ποιήσεως. Ἡ ἱστορία τοῦ καθαφικοῦ ἔργου ἔχει καὶ τὲς φαιδρὲς σελίδες τῆς.

Μιλῶντας στὴν Ποιητικὴ του γιὰ τὸν ἱαμβικὸν ρυθμὸν, ὁ Ἀριστοτέλης παρατηρεῖ πῶς ὁ ρυθμὸς αὐτὸς ἦτο τόσον φυσικὸς στὴν ἑλληνικὴ γλῶσσα, ποῦ κουθεντιάζοντας, ὅπως τυχαίως, οἱ Ἕλληνες ἔκαναν ἱάμβους. — Ἡ ἴδια παρατήρησις μπορεῖ νὰ γίνεи γιὰ τὴν νεοελληνικὴ γλῶσσα: ὁ ἱαμβικὸς ρυθμὸς — ποῦ προτείνω νὰ τὸν ἀποκαλέσομε καβαφικὸν ρυθμὸν — γιατί μόνο ὁ Καβάφης ἀντλήσει ἀπὸ τὸν ρυθμὸ αὐτὸ ὅλα τὰ μέσα του, τὸν ταπεινὸ αὐτὸ ρυθμὸ τὸν μετεχειρίσθηκε γιὰ τὰ πιδὺ ὑψηλὰ φιλοσοφικὰ νοήματα — ὁ ἱαμβικὸς ρυθμὸς λέγω εἶναι ἀκριβῶς «ὅπως μιλοῦμε».

Ἡ θέσις τοῦ Καβάφη μέσα στὴν ἑλληνικὴ ποίησι

είναι εκείνη του Ἀρχιλόχου στην ἀρχαιότητα. Ὁ Ἀρχιλόχος δὲν ἐδημιούργησε τὸν ἱαμβικὸ ρυθμὸν, τὸν πήρε, τὸν τράβηξε ἀπὸ τὸν ναό, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸν ἀναδείξει, ἰδίως γιὰ τὸν ἥρωε μόνον κατάλληλο ρυθμὸν γιὰ τὴ σατυρικὴ του διάθεση.

Τὸ ἴδιο μὲ τὸν Καβάφη. Ὁ Καβάφης — καὶ δὲν ἔπαυσα νὰ τὸ ἐπαναλαμβάνω ἀπὸ τὸ 1916 — εἶναι μέγας εἴρων, λεπτὸς εἴρων καὶ σατυριστής.

«Οἱ Ἑλληνας» λέγουν οἱ Alfred καὶ Maurice Croiset, στὸν δευτέρου τὸμον τῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλ. λογοτεχνίας «ἐνοίωσαν γλήγορα τὴ σχέση τοῦ ὑπῆρχε μεταξὺ τῆς ποιητικῆς αὐτῆς φόρμας (τοῦ ἱαμβίου) ζωνοῦ δημώδους, εὐκόλης καὶ τοῦ κοροϊδέματος σιτοῦ ὁποῖον ἐξαίρετα ἐπετύγχανον χάρις στὴ λεπτότητα τοῦ πνεύματος τῶν».

Ὁ Καβάφης διαλέγοντας τὸν ἱαμβὸν καὶ μόνον τὸν ἱαμβὸν, ἤξευρε πολὺ καλὰ τὸ τί ἔκανε. Ἦξευρε πὼς ἦταν ὁ μόνος ρυθμὸς χάρις στὸν ὁποῖον ἕνα σωρὸ ποιήματά του, ποῦ μὴ χλευαστικὴ εἰρωνία ἐμπνέει, θὰ ἀπέβαιναν ἀριστοτεχνιακά. Καὶ δίδω ὡς παράδειγμα τὸν Φιλέλληνα, ποῦ καὶ μόνον θ' ἀποθανατίσει τὸν Καβάφη, en appendice τῆς ἀρχαίας Ἀνθολογίας.

Ἀλλὰ καὶ τὰ ἄλλα τοῦ ποιήματα ποῦ φανερόνουν μὴ κάποια ἀπογοητευμένη φιλοσοφία ὅπως ἡ Ἰθάκη, ἡ Πόλις, ἢ τὰ ἤσυχια Παοαίνετικὰ του, τί ἄλλο ρυθμὸ ἀπαιτοῦσαν ἀπὸ τὸν ἱαμβικόν; Λάθος τρομερὸ τοῦ Καβάφη θ' ἦτο ἂν γιὰ νὰ ἐκφράσει τὰ λεπτὰ αἰσθηματά του, καὶ τὴν σκέψη του τὴν ἀκονισμένη ἀπὸ τὴν εἰρωνία καὶ τὴ σκληροὴ πείρα τῆς ζωῆς καὶ τὰς μελέτες του — εἶχε μεταχειρισθῆ ἄλλον ρυθμὸ ἀπὸ τὸν ἱαμβὸν. Παρόμοια λάθη τὰ ἔκαναν οἱ γάλλοι ποιηταὶ τοῦ μεσαίωνα, ποῦ ἦσαν πλούσιοι σὲ ρυθμοὺς ποιητικούς, κατεῖχαν πολλοὺς ἀπ' τοὺς ρυθμοὺς ποῦ μετεχειρίσθη κατόπιν ὁ Ronsard καὶ ἡ σχολή του, ἀλλὰ τοὺς μετεχειρίζοντο ἐκεῖ ποῦ ὁ ρυθμὸς τῆς σκέψεως καὶ τοῦ αἰσθηματος ἦτο ἄλλος. Φαντασθῆτε τὸν χαριτωμένο ρυθμὸ τοῦ Aubépin τοῦ Ronsard πάνω σὲ μοτίβο μελαγχολικόν...

Ὁ ρυθμὸς ποῦ ἀποδίδει τὴν σκέψη τοῦ Καβάφη εἶναι

ὁ ρυθμὸς ὁ σύμφωνος μὲ τὴ σκέψη του αὐτῆ. Ἀλλὰ μὴ σκέψης προτοῦ ἐκδηλωθεῖ, ἢ μᾶλλον στὴν ἐκδηλώσει της, κυμαίνεται ἰδίως ἐκείνη τοῦ Καβάφη εἶναι εἰς ἄκρον διστακτικῆ. Ὁ Καβάφης ζυγίζει, καὶ ἰδίως ζυγίζει σὲ ἀφαντάτως ἐλαφριά ζυγαριά, μεταχειριζόμενος βάρη, σχεδὸν impondérables. Ὁ ἱαμβικὸς τοῦ ρυθμὸς ἀκολουθεῖ ὅλους αὐτοὺς τοὺς μαιάνδρους, τὰς sinuosités τῆς σκέψεώς του. Εἶναι ἕνα γραφικόν. Μονότονος καὶ ποικίλος ὁ ἱαμβικὸς ρυθμὸς τοῦ Καβάφη, τὰ παραδείγματα εἶναι ἄφθονα γιὰ νὰ τὸ δείξουν. Δὲν θὰ δώσω ὡς παράδειγμα παρὰ τὸ ποίημα τοῦ Αἰμιλιανὸς Μονάη. Ἡ πρῶτες δύο στροφές ἀπαιτοῦσαν ἕνα ρυθμὸ ἠρωϊκόν, à l'Augustin Barbier, μπορῶ νὰ πῶ. Ὁ Καβάφης τὸν βρῆκε, χωρὶς νὰ ἀπαρνηθεῖ τὸν ἱαμβόν του. Τὸ ἐπίλοιπο τοῦ ποιήματος ἀπαιτοῦσε ἕνα ρυθμὸ χλευαστικόν μπορῶ νὰ πῶ, εἰρωνικόν, κοῦο ἀπὸ τὴ σκέψη — κάτι ποῦ ἀπὸ ψηλὰ βλέπει τὸ αἶσθημα καὶ τὸ οἰκτεῖρει. Ὁ ποιητὴς στὴν δεύτερη αὐτῆ περίπτωσι μεταχειρίζεται μὲ ἴσην εὐχέρεια τὸν ἱαμβόν του ὅσο καὶ στὲς δύο στροφές μὲ ἴσην ἐπιτυχία. Καὶ τὸ παράδειγμα αὐτὸ διπτύχου ποιήματος εἰς τὸ ἔργο τοῦ Καβάφη δὲν εἶναι τὸ μόνον.

**ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΣ ΜΟΝΑΗ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΥΣ.
628-655 Μ.Χ.**

Μὲ λόγια, μὲ φυσιογνωμία, καὶ μὲ τρόπους μὴ ἐξαίρετη θὰ κάμω πανοπλία καὶ θ' ἀντικρύζω ἔτσι τοὺς κακοὺς ἀνθρώπους χωρὶς νὰ ἔχω φόβον ἢ ἀδυναμία.

Θὰ θέλουν νὰ μὲ βλάψουν. Ἀλλὰ δὲν θὰ ξέρει κανεὶς ἀπ' ὅσους θὰ μὲ πλησιάζουν ποῦ κεῖνται ἢ πληγές μου, τὰ τρωτά μου μέρη, κάτω ἀπὸ τὰ ψεύδη ποῦ θὰ μὲ σκεπάζουν.

Ρήματα τῆς κωνχίσεως τοῦ Αἰμιλιανοῦ Μονάη. Ἄραγε νάκαμε ποτὲ τὴν πανοπλία αὐτῆ; Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δὲν τὴν φόρεσε πολὺ. Ἐίκοσι ἑπτὰ χρονῶ, στὴν Σικελία πέθανε.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΛΗΤΗΣ

Ένας Άλεξανδρινός λογοτέχνης γεμάτος ένθουσιασμό, λυρισμό, έλπίδες που πέθανε πολύ νέος είναι ο Π. Παναγιώτου, γνωστός με τὰ ψευδώνυμα Σύλλας Βερρώνιος και ιδίως Πέτρος Άλήτης. Παιδί του λαού με πλούσιες ψυχικές ιδιότητες προσωρισμένο άσφαλώς να ξεελιχθή ικανοποιητικά, βρήκε άδυσώπητη μπροστά του τή μοίρα.

Με μιὰ άτομικότητα αντίθεση ο Άλήτης δέ μπορούσε να γίνη σκλάβος των κοινωνικών συνθηκών. Όποιο έπάγγελμα κι' άν σκεπτόταν να διαλέξη εύρισκε πώς του άποροφούσε τὸ χρόνο. Δέν θά μπορούσε να διαβάξη και να όνειροπολή όπως ήθελε. Για νάχη λοιπόν όλη του τήν έλευθερία, κερδίζοντας όσα μόλις του έφθαναν να ζή, έγινε έφημεριδοπώλης. Κι' ήταν ευχαριστημένος που ικανοποιόσε τις ψυχικές του απαιτήσεις βρίσκοντας καιρό να μελετᾶ και να γράφει.

Μιὰ άπτις περὶ προσφιλείς του διασκεδάσεις ήταν ή συντροφιά της Άπουας πουχαν σχηματίση κάμποσοι διανοούμενοι και φίλοι τους έχοντας επί κεφαλής τόν έλεκτό λόγο Γ. Βρισμιτζάκη. Ό σκοπός της συντροφιάς αυτής, — να γνωρίσουνε τή ζωή σ' όλες τις εκδηλώσεις — χάρισε στον Άλήτη τις μοναδικές ευχάριστες στιγμές του βίου του και τόν ένεδάρρινε να δημοσιεύη.

Ποιός Άλεξανδρινός δέ θυμάται τόν Πέτρο Άλήτη άπτό 1915-1918.

Αυτή ήταν ή σύντομη έποχή της δράσης του. Ό,τι μόρεσε να δώση μες στο μικρό αυτό χρονικό διάστημα μάς πείθει ότι ο νέος αυτός θά γινόταν μιὰ μέρα ένας λογοτέχνης άξιος λόγου σ' οποιοδήποτε είδος συγγραφικής και άν δριστικά επιδιδότανε.

Ό Πέτρος Άλήτης πρωτοφάνηκε με μερικά ποιήματα στα όποια κριαρχεί τὸ αίσθημα. Η μελαγχολική κι' όνειροπόλα ψυχή του συγκινείται άπτόν έσωτερικό του κόσμο στον όποιο εκλείπει τόν ποιητή ή φαντασία του και ο φόβος του άπτιν πραγματικότητα. Στην άρχή τραγουδᾶ με μεγάλη εύλιχνεία μερικοί άπτους στίχους που' αιδόρηματα υπαγορεύει ή ψυχή του είναι άπαλοι και πολύ όμορφοι.

Αργότερα ένας πότε συγκρατημένος και πότε χτυπητός λυρισμός συνδυασμένος με τις άπογοητεύσεις που

δοκίμασε στη ζωή του είναι ο κύριος χαρακτηρισμός του, τι κι' άν έγραψε.

Στίχοι του φάνηκαν στα περιοδικά «Φοίνικας», «Προπόλεια» που είχε και ιδρύση με φίλους του, και άλλου.

Ό Άλήτης έγραψε επίσης καλά διηγήματα και μελέτες. Οι «Τρικυμίες» είναι ένα φηρατοποιημένο παρουσίασμα του μοτίβου που έπλασε ή φαντασία του και ζωητά νεφέ ή καλλιτεχνική του διαίσθησι.

Όστερ' άπ' αυτό ο Άλήτης φαίνεται να στράφηκε προς τὸ ρεαλισμό, αλλά δέν ήτανε καμωμένος γι' αυτόν. Μέσα του βασιλεύει μιὰ υπερευαισθησία — στην όποια βέβαια όχι λίγο θά συνέτεινε και ή τυρρανική του άρρώστεια — υπερευαισθησία που τόν εμπόδιζε ν' άφοσιωθή στη ψυχρή πραγματικότητα' όχι γιατί ο Άλήτης δέν έζησε πάλεύοντας με κάθε είδους χτύπημα της ζωής, αλλά γιατί ήταν σφιχτά δεμένος με τή γοητεία της όνειροπαρμένης φαντασίας του.

Και τὸ διήγημα «Άντρόγυνο» που φάνηκε στη «Σκέψη» μετά τὸ θάνατό του, άν και συγγενεύη στενά με τὸ ρεαλισμό έχει φανερά σημεία που ο λογοτέχνης ζητεί να υπερισχύση της όνειροπόλου νοοτροπίας του.

Ό Άλήτης έγραψε και μερικά άλλα διηγήματα. Μιὰ μελέτη άρχετὰ καλή για τὸ Βουτυρά. Επίσης στο 1917 σένα Καβαφικό ζήτημα πουχε ανάγκαση μιὰ ομάδα Άλεξανδρινών διανοουμένων να βγάλουν τή φυλλάδα «Τέχνη και Ρουτίνα» ο Άλήτης έγραψε και εκεί κάτι, άσχετο όμως με τὸ κύριο ζήτημα.

Αυτὰ είναι κείνα που έδωσε στη δημοσιότητα. Έγραψε και άλλα που δέν φάνηκαν και που ίσως νάδειχναν καλύτερα τήν ψυχικότητά του.

Μερικοί φίλοι του έπρόκειτο να μαζέψουν και να εκδόσουν σε τόμο όλο του τὸ έργο, όπως έγινε και για τόν Νίκο Σινοροινιό, αλλά δυστυχώς άκόμη δέν τὸ κατώρθωσαν. Άς έλπίζουμε πως θά έπιτευχθή ο ευγενικός αυτός σκοπός που θάναι και μιὰ ικανοποίησι για τους πρωτοστατούντας.

Ό Άλήτης πάντως θά ξεελίσσεται άν ή δημιουργική του παραγωγή χαλαρώνεται προς τὸ τέλος είναι που σκληρά τόν βασανίζει ή άρρώστεια.

Πήγε στο Μέξ με τήν έλπίδα να γιαιρευτή, αλλά μά-

ταια. 'Εκει ἔγραφε καὶ μερικά ἀπὸ τὰ καλὰ του τελευταῖα ποιήματα πάνω στὸ ρυθμὸ τοῦ πάθους του.

Μετὰ σὰν χειροτέρευε πολὺ μῆκε στὸ Ἑλληνικὸ Νοσοκομεῖο. Πέθανε ἀπὸ φθίσι στὸ 1919, περίπου 23 χρονῶν.

Ὅσοι τὸν γνώριζαν συμπόνεσαν εὐλικρινὰ τὸν ἀτυχὸ νέο ποῦσβυσε τόσο γρήγορα χωρὶς νὰ συναντήσῃ τὰ ἰδανικά του.

ΚΛΕΩΝ ΒΕΡΙΟΣ

Μερικά ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Πέτρου Ἀλήτη.

ΟΝΕΙΡΟΞΥΠΝΗΜΑ

Μεστῶναν οἱ πόθοι στὰ ὀλόθερμα στήθεια τ' ἀδιάφορου ἀγοριοῦ
ποῦ γλυκοθωροῦσε ἕνα κόσμο δικό του πλασμένο.
Καὶ ζοῦσε προσμένοντας τῆς μέρας τὸν ἔρχομό
ποῦ θάβλεπε τὸν κόσμο του ζωντανέμενο.

Ἀργοκυλοῦσαν οἱ μέρες τῆς ζωῆς του, καὶ μὲ μάτι
πιζαμμένο τώρα, μαῦρο σύννεφο θωρεῖ νάρχεται ἀπὸ βάρη
τοῦ ροδογάλαξιο οὐρανοῦ ἀργό, ἀργό...

Ἀδύνατο ὅμως ἡ ἀλελεισιά στὴν ψυχὴ του νάμπει,
ἀδύνατο νὰ πιστέψῃ πῶς σὲ λίγο θαβρεῖ,
τὸν κόσμο του σὲ συντρίμμα, νεκρό...

Τὸ μαῦρο σύννεφο ξέσπασε σ' ἄγρια μπόρα
κι' ἀστροπελέκια σύντριψαν τὰ στεριωθέμελα παλάτια
ποῦ τὰχιζε τ' ἀδιάφορο ἀγόρι. Ὅλα γενήκαν τώρα

στάχτες, ἀποκαΐδια, ποῦ τὰ θρηνοῦνε μὲ πόνο μάτια,
μάτια ποῦ ξύπνησαν ἀπὸ τὸν βαρὺ τὸν ὕπνο,
κι' εἶδαν τὸν χαλασμό, στ' ἀλήθεια...

Ἀλλοίμονο. Καθῆκαν ἀπὸ τὰ ὀλόθερμα στήθεια,
πόθοι, ἐλπίδες, ὄνειρα, χαρά...

Ὁ τὰπρόσμενο ξύπνημα ἀπὸ τὴν ὄνειροφαντασία...

ΑΝΕΠΑΝΟΡΘΩΤΟ

Κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους περνώντας τὴ ζωὴ μου,
Εἶδα, δοκίμασα, πολλά.

Μιά μέρα ἀκούγοντας τὴν πονεμένη τὴν ψυχὴ μου
Τοὺς ἄφησα καὶ πῆγα μακριά.

Μακριά! καὶ δὲν ἔβλεπα πειὰ τὶς λυσοσῶμένες
Γιὰ τὴ δόξα, ἐκείνες μορφές.
Δὲν ἄκουσα τὰ λόγια τους, τὶς σκέψεις τους τὶς μολυσμένες,
Οὔτε τοῦ μίσους τὶς κραυγές.

Σὲ σένα οὐρανέ, σὲ σὰς δέντρα, σὲ σένα θάλασσα,
Ἦρθα γιὰ νὰ ξεκουραστώ.
Τὸν παλιό μου ἑαυτό, ἤθελα, λαχταροῦσα, νὰ ξαναβροῦσα,
Τὸν παλιό μου ἀμόλυγτο ἑαυτό.

Ἄλλὰ μάταια πρόσμενα, ὅσο κι' ἡ μέρες περνοῦσαν,
Νὰ βρῶ κάποια παλιὰ μου ἀγνότη.
Σκεπτόμουν ἀκόμα ὅπως σεῖς, καὶ σβοῦσαν,
Ἐχάνονταν, ὅλοι μου οἱ κόποι.

Σὰν τοὺς βαρετὰ ἀρρωστούς ἀλλοίμονο τώρα ὁμοιάζω,
Σὰν τοὺς ἀρρωστούς ποῦ τρώγει μιά κρυφὴ πληγὴ,
Τοὺς ἴσκιους τῆς πρώτης μου νεότης στὸ δρόμο μου βάζω
Τοὺς ἴσκιους ποῦ μοῦ θυμίζουν μὴν ἄλλη ζωὴ.

ΜΕΣ 1918

ΑΧ! ΑΠΟΨΕ!

Ἄχ! ἀπόψε, ἀπόψε ὄνειρεύομαι πολὺ.
Μέσα στὸ φτωχικὸ μου καμαράκι
Γυρνοῦν οἱ ἴσκιοι ὄριοθόρητοι καὶ πᾶν...

Ἄνάμεσα σ' αὐτοὺς στέκεις ἐσύ,
Ἐσὺ μὲ τὸ γλωμό σου προσωπάκι.

Κι' ὅπου περνᾶς κι' ὅπου κυττᾶς σὰ νὰ κερνᾶς...
Μ' ἀλλοίμονο δὲν ξέρω τί θὰ πῶ...
γλυκὸ ποτὸ
ἢ φαρμάκι;

ΖΩΗ

Μὲς στὴν ταβέρνα ἀπόψε πόσοι θὰ μεθοῦνε
τὴ δυστυχία τους θὰ ξεγνοῦν μπρὸς σὲ ποτήρια
καὶ ὀλοένα νάρθει ἡ λήθη θὰ ζητοῦνε...
Ἄλλοι ποῦ σιγοτρῶει ἀγιάτρευτα ἕνα πάθος
ξεδίψαστο, ἕνα πάθος, δίχως νὰ τὸ νοιώθουν,
μπρὸς στὰ φρυμμένα χεῖλη τους σιμώνουν τὸ ποτήρι...
Κι' ἄλλοι ποῦ σὲ κορμιά σὰ λαφιασμένοι
τὴν ἠδονὴ ρουφοῦνε κι' ἔτσι ξεδιψοῦνε...

ΠΑΝΩ ΣΕ ΜΙΑ ΞΕΝΗ ΓΝΩΜΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΒΑΦΗ

Καθώς αναφέραμε στο προηγούμενο τεύχος, ο κ. Jean Sebastien έδημοσίεψε στο «Magazine Egyptien» της 4]12]1926 ένα ωραίο άρθρο για τον Καβάφη.

Ο κ. Sebastien είναι από τους επιφανέστερους γαλλόφωνους λογίους της Αιγύπτου και εκτιμάται ειλικρινά για τις γερές φιλολογικές του γνώσεις. Από καιρό συνεργάζεται στα καλλίτερα εγχώρια περιοδικά και σε διάφορα σπουδαία ευρωπαϊκά, ιδίως στη «Revue Romande» της Λωζάννης και στη «Revue des Idées» των Παρισίων και της Γενεύης.

Ο κ. Sebastien αρχίζει το άρθρο του με τα εξής αξιοσημείωτα λόγια:

«Ο Καβάφης υπέφερε από το αδιαπέραστο μεσό-
τοιχο πού η γλώσσα παρεμβάλλει μεταξύ της ελληνικής
παραγωγής και του μεγάλου κοινού. Ωστόσο το όνομά
του διέσχισε τα γλωσσικά σύνορα απ' άρκετά χρόνια.
Θυμάμαι νάχω διαβάσει άλλοτε στο «Mercure de France»
μια ένθουσιαστική μελέτη του Philéas Lebesgue,
αφιερωμένη στον ποιητή της «Πόλης» και της «Ιθά-
κης». Οί κ.κ. Forster, Dietrich έχουν επίσης μελετήσει
πολύ το έργο του, τα «Annales» τον παρουσίασαν στους
αναγνώστες τους και ο Yvan Goll στην «Ανθολογία
της παγκόσμιας ποίησης» εδιάλεξε τον Καβάφη ως τον
πιο χαρακτηριστικό αντιρόσωπο της σημερινής ποιη-
τικής Ελλάδος.

«Ο Καβάφης, είναι αλήθεια, αν δεν εκτιμάται, όπως
δίκαια το αξίζει, παρά από μια τάξη εκλεκτών, αυτό το
όφειλε κατά μέγα μέρος στο τρόπο της ζωής πού έχει
εκλέξει».

Σε πολλές περιστάσεις, προσθέτει ο κ. Sebastien, λίγη
δεξιότης εκ μέρους του Καβάφη, μια επίκαιρη χειρονο-
μία του θα άρκούσανε να τον επιβάλλουν ολοκληρωτικά.
Πάντα άρνήθηκε.

Η παρατήρηση αυτή του κ. Sebastien είναι όρθή.
Ο Καβάφης δεν έκαμε τίποτε, ή μάλλον δεν θέλησε τίποτε

να κάμει για να επιβληθεί όπως πολλοί άλλοι... Μακριά
από την Ελλάδα, με ανέκδοτο το έργο του, άφροισιωμένος
στα βιβλία του και βυθισμένος όλοτελα μες στους δικούς
του έσωκόσμους, ο Καβάφης — αληθινά μεγάλος καλλι-
τέχνης — είχε έμπιστοσύνη στο έργο του, μα προπάντα το
άγαπούσε.

Ο Καβάφης δεν γεννήθηκε πλούσιος· επάλαιψε στη
ζωή του τα ποιήματά του όμως τα χάριζε και τα χαρίζει
ακόμα στους φίλους του, τελευταίως δέ παραμέλησε έπω-
φελείς προτάσεις από σημαίνοντα έκδοτικό οίκο του Λον-
δίνου για να εκδώσει το έργο του μεταφρασμένο στην άγ-
γλική. Ο Καβάφης έγινε γνωστός στον διανοούμενο έλ-
ληνικό κόσμο από τα διάφορα περιοδικά πού δημοσιεύ-
ανε τα ποιήματά του δοσμένα σ' αυτά από διάφορους
φίλους του. Στην αρχή δυσκολονόητος· άργότερα ένθουσι-
αζε· σήμερα πιά έχει επιβληθεί ως ο μεγαλείτερος νεόελ-
λην ποιητής.

Όχι· ο Καβάφης δεν είναι συνηθισμένος, δεν είναι
έπαγγελματίας ποιητής. Η ποίησή του έχει την ιδιαίτερη
κείνη σφραγίδα πού μόνον ένας Δάντης ή ένας Γκαίτε
παρουσίασαν — σε άλλους καιρούς, με άλλες τάσεις. Και
σ' αυτό έχουμε άκλόνητη πεποίθηση πώς θα συμφωνήσουν
οί μεταγενέστεροι κριτικοί.

Σας έτιχε ή εύκαιρία, λέγει παρακάτω ο κ. Sebastien,
να πλησιάσετε τον Καβάφη έστω για μια φορά, δεν θα ξεχά-
σετε ποτέ το πυροσυστατικό του το έλαφρώς όρμανικό, τη
τραγουδιστή φωνή του, τα μετρημένα και ακριβή λόγια του,
τα μεγάλα ματογυάλια του, και τα μάτια του πού δυο βα-
ρειά βλέφαρα σκεπάζουν· σά να θένε κυλλίτερα να προστα-
τέψουν το έσωτερικό όνειροπόλημά τους. Του μιλάτε, ο
Καβάφης σάς άκούει και ξαφνικά τα χαμηλωμένα μάτια
του άτενίζουν τον συνομιλητή του, έκτοξεύουν ένα βλέμμα
πού σάς διαπερνά, σάς εξετάζει γεμάτο ευφύνα και ειρω-
νία μαζί...

Ο κ. Sebastien δεν έχει άδικο. Η εικόνα πού μās
δίνει είναι πιστή, είναι ή ίδια κείνη εικόνα πού φανε-
ρώνεται μπροστά μας όταν διαβάσουμε στίχους του Κα-
βάφη. Του άνήσυχου και στοχαστικού Καβάφη πού κάθε
έναλλαγή του προσώπου του, ή κάθε απόχρωση της φωνής

του σημαίνει κ' ένα καινούριο συλλογισμό και μιὰ παραπάνω σκέψη μὲς στὸ μυαλό του.

Ἡ μόρφωση τοῦ Καβάφη, παρατηρεῖ ὁ κ. Sebastien, δίνει και στὰ ἐλάχιστα λόγια του ἓνα γούστο κ' ἓνα τόνο ιδιαίτερο. Ὁλόκληρη παράδοση διαλεκτικῆς, ἀνθρώπου τερπομένου στους ἀφορισμούς και τὴ λεπτὴ λογική, Ἕλληνος εὐαίσθητου στὶς ὠραίες και ἔξυπνες ἀναπτύξεις ξαναζεῖ στὰ λόγια του, κι ὅταν ὁ ποιητὴς, πού συνήθως εἶναι ἐπιφυλακτικὸς και θεληματικὰ σιωπηλός, ἀφήνεται στὴ φυσικὴ του διάθεση, ἀν και τοῦ ἀρέσει νὰ ἰσχυρίζεται πὼς ἀπὸ τὶς ξένες γλώσσες δὲν γνωρίζει νὰ χειριστῆ τὴ γαλλικὴ γλώσσα τόσο καλά ὅσο τὴν ἀγγλική, εἶναι ἀπόλαυση νὰ τὸν ἀκοῦτε νὰ ὑπερνικᾷ τὶς δυσκολίες τῆς γραμματικῆς και τοῦ συντακτικοῦ και νὰ ἐκθέτει ἰδέες και παραδοξολογίες σοφὰ σκαλισμένες σ' ἓνα κρύσταλλο δίχως ἐλάττωμα.

Γιὰ τὸν Καβάφη, λέγει ὁ κ. Sebastien, τὸ παρελθὸν δὲν εἶναι πρόφαση ρητορείας. Τοῦ παρέχει σύμβολα πὸν τοῦ ἐπιτρέπουνε νὰ μιλά γι' αὐτὸν τὸν ἴδιο, νὰ μᾶς μεταδίνει μιὰ συγκίνηση, μιὰ νοσταλγία, μιὰ ἐπιθυμία χωρὶς νὰ καταφεύγει στὴν ἄμεση μορφή, διατηρώντας στὴ φαντασίᾳ τὴ δύναμη τῆς ὑποβολῆς και τῆς γοητείας. Δημιουργὸς μοναχικὸς, μὲς στὸ σεμνὸ του δωμάτιο, ὁ ποιητὴς ξαναζεῖ και ἀναπλάττει τὶς πολιτείες και τοὺς αὐτοκράτορες. Ἐμβαθύνει στὶς πιὸ μυστικὲς αἰτίες, τὰ ἐλατήρια τὰ πιὸ κρυφὰ και ἀνασταίνοντας τὶς σκιές, τὶς ἀποσπᾷ ἀπὸ τοὺς τάφους ἰων, μεσ' ἀπὸ τὸ βάθος τῆς νύχτας, τοῦ διαστήματος και τοῦ χρόνου...

Και πράγματι ἀπὸ τοὺς μακρυνοὺς αὐτοὺς περιπάτους του μὲς στους αἰῶνες, ὁ Καβάφης δὲν κάμει ἄλλο παρὰ νὰ μᾶς παρουσιάζει στὰ ἱστορικὰ του ποιήματα — μὲ πόνο και φρίκη — τὴν πιὸ τραγικὴ ἀνατομὴ τῆς ἀνθρώπινης ψυχοσύνθεσης!

Α. Γ. ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

«Στὴ χώρα τῶν Σοφῶν και τῶν Ἀγρίων» Δημοσθ. Βουτυρᾶ (Ἐκδ. ἐταιρίας «Ἀθηνᾶ» Α. Γ. Ράλλη και Σα Ἀθήναι 1927). Τὸ τελευταῖο αὐτὸ βιβλίον τοῦ λαμπροῦ και παραγωγικωτάτου συγγραφέα—πού ἐξαιρετικὰ ἐκτιμοῦμε—περιλαμβάνει ἓνα μεγάλο διήγημα και 4 μικρά. Στὸ πρῶτο, τὴ «χώρα τῶν Σοφῶν και τῶν Ἀγρίων», ὁ Βουτυρᾶς — πού πάντα ἀσχολήθηκε στὸ ἔργο του μὲ τὰ φιλετικά, κοινοτικά και πολιτικά ζητήματα — καταπιάνεται μὲ τὸν δικὸ του παραστατικὸ τρόπο γιὰ τὴ βασιλεία. Μὲ πλουσιγενὴ εἰρωνία μᾶς διηγείται πὼς μιὰ ομάδα δικῶν μας πέφτουνε μὲ τὸ ἀερόπλοιο σ' ἓναν ἄγνωστο ἄγριο τόπο τοῦ ὁποῖου ὅμως οἱ διευθύνοντες ἔλυσαν τὸ ζήτημα τοῦ πολιτεύματος ἀποζηλιόντες τεχνικὰ τὸν ἀμαθὴ λαὸ χωρὶς και νὰ τοῦ ἐναντιώνονται ἀνώφελα. Γύρνε βασιλῆά, μὴ ὄντας σὲ θέση νὰ ἐκτιμήσει τὸ Ἀνώτερο Συμβούλιο πὸν τὸν διοικοῦσε. Ἐνας Σοφὸς ἀνέλαβε νὰ εὐχαριστήσῃ τὸ λαὸ χωρὶς και νὰ βλέπεται ἡ χώρα ἀπ' τὴ σκοτεινὴ του ἀντάληψη. Τοῦ ἔφερε ἓνα ζῶο νὰ παίξει τὸ ρόλο τοῦ βασιλῆα, κ' εἶσι ὅλοι ἔμειναν ἱκανοποιημένοι.

Αὐτὲς εἶναι ἡ κύριες γραμμὲς τοῦ διηγήματος. Χώρα ἀπ' τὸ καθαντὸ θέμα, ὁ Βουτυρᾶς περιγράφει μὲ πολλὴ χάρη διάφορα ἦθη και ἔθιμα τῆς φανταστικῆς χώρας πὸν εἶναι ἐνδιαφέροντα και εὐχάριστα. Ἔχει τὴν τέχνη νὰ μᾶς ὑποβάλλει τὶς ἰδέες του χωρὶς και νὰ ὑπάρχει συνήθως στὸ διήγημά του δράση.

Ὁ ἐξελιγμένος αὐτὸς τρόπος ταιριάζει πολὺ μὲ τὴ μορφικὴ πρωτοτυπία πὸν παρουσιάζεται ὁ Βουτυρᾶς. Ἄμελεῖ τὶς ἐπιφανειακὲς ἐντυπώσεις, γιὰ νὰ συγκινήσει διανοητικά. Εἶπαμε πὼς ἀπ' τὸ διήγημά του λείπει σχεδὸν πάντα ἡ φανερὴ δράση, ἀλλὰ μὲ τὴν τεχνολογία του αὐτὴ ἀναλῶει τὶς ὁρμὲς και βρῖσκει τὶς ἐσωτερικὲς δυνάμεις, διατυπώνοντάς τες, σ' ἓνα τόνο ὑποβλητικὸ, καλλιτεχνικὸ, και ὄχι μὲ ἀνηυολόγητη και ἀσυστηματοποίητη δομὴ τὴν ἐκδήλωση.

Ὁ Βουτυρᾶς ἔγραψε πολλὰ διηγήματα· δὲν ἔχουν βέβαια ὅλα τὴν ἴδια μεγάλῃ ἀξία, ἀλλὰ τὰ περισσότερα εἶναι ἀληθινὰ πολύτιμα πετράδια γιὰ τὴν νεοελληνικὴ λογοτεχνία πὸν δίκαια τὸν ἔφεραν στὴν περίβλεπτη θέση πὸν κατέχει σήμερον στὰ Νεοελληνικὰ Γράμματα.

Και τὰ ἄλλα τέσσαρα σύντομα διηγήματα τοῦ βιβλίου του «Γεροσόνη», ὁ «Ἀφανός», «Ὁ Νέος Χρόνος» και «οἱ Λυστηνισμέ-

νοι» είναι φιλοσοφικά και ψυχολογημένα σκίτσα που συγκινεί και ενδιαφέρει ο συμβολισμός τους.

Η «Φάλμα» (Έκδοση Τυπογραφείου Ν. Μητσάνη, Άλεξάνδρεια) του κ. Γιάννη Θεοδορίδη είναι ένα έκτενές διήγημα που συγκινεί τον αναγνώστη με την εκδήλωση ενός σφοδρότατου πάθους. Έχει σκηνές πολύ ζωηρά περιγραφόμενες. Η μορφή της Φάλμας είναι με δύναμη παρουσιασμένη. Πολύ συμπαθητικός ο χαρακτήρας του Κουρτζελάν.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ: Κριτικά Σημειώματα, Α. Ν. Φράγκου, έκδοση «Νέας Τέχνης», του σοβαρότερου λογοτεχνικού περιοδικού των Αθηνών. Στά Βρόγια της Άγίας, Άθηνάς Ν. Ταρσούλη (Τυπογραφικά Καταστήματα Ταρσπούλου, Άθηναι). Λυπημένα Λουλούδια, Γιάννη Χονδρογιάννη (Τύποις Μακρή και Σα Άθηναι). Για την Είρηνη, Γερ. Δ. Κάσοια (Έκδοτικά Καταστήματα Άτλας, Πάτρα). Μαϊστράλια. Σπ. Παναγιωτοπούλου. (Έκδοτικός Οίκος Γ. Ι. Βασιλείου). Από το Μυστικό Ναρκισσό κηπό του Κ. Τσαγγρή και Κοχυλάρι κι άλλα διήγηματα, Νίκου Ι. Σαράβα.

Για τα βιβλία αυτά καθώς και όσα άναγγείλαμε στο προηγούμενο τεύχος θά γράψουμε προσεχώς.

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ: Έλάβαμε το δεύτερο τεύχος του Έρμη. Άπό τα περιεχόμενά του σημειώνουμε μία παραλλαγή (της Ζαγοράς) του δημοτικού άσματος «Η Πιστή σύζυγος» την όποίαν δίνει ο κ. Α. Γ. Κωνσταντινίδης και μία μετάφραση του κ. Παύλου Πετρίδη από το Ημερολόγιο του Άμιέλ.

Semaine Egyptienne. Άπό τα περιεχόμενα (31-12-26 και 7-1-27) σημειώνουμε περιγραφή του Τζαμουΐ Έλ Χαχίμ βιβλιοκρισία του κ. Πάνου Σταυρινού, του γνωστού Καϊρινού λογίου, για την «Φάλμα» του κ. Θεοδορίδη ποίημα του κ. J. R. Fiechter: άνταποκρίσεις έξ Άθηνών.

Νέοι Ρυθμοί, Δράμα. Το 6ο φυλλάδιο του περιοδικού περιέχει πολλά αξιοσημείωτα ποιήματα. «Η Μπαλλάντα της θειά-Μαρίνας» του κ. Κουγιουνή καλή και ως ρυθμός και ως απόδοση. Ο κ. Μαγγανάρης δημοσιεύει δυό του ποιήματα τα όποια όνομάζει παραλειπόμενα από το «Ταξίδι» (το «Ταξίδι» είναι ό τίτλος μιας συλλογής του που άναγγείλαμε στο τελευταίο τεύχος μας). Του κ. Κώστα Λρακοπούλου τα δυό ποιήματα «Τού Άλεθρου»

και «Βράδι» έχουνε δύναμη. «Τού Άλεθρου» έχει κάτι το Καβαφικό στην έκφραση. Τα «Καρδιοχτύπια» του Πάβλου Έρατη και το «Άπριλιάνικο» του Νίκου Τυτουνητζάκη είναι χαριτωμένοι έρωτικοί στίχοι. Διαβάζουμε στο τεύχος μία καλή μετάφραση μερικων σελίδων του Massimo Bontempelli, κοκωμένη από Α. Χρυσάνθεμο. Σ' ένα γράμμα από την Άθήνα του κ. Ρωτά, γίνεται μνεία του κ. Νίκου Νικολαΐδη, συγγραφέα τον όποιον έμεις πολύ εκτιμούμε. Ο κ. Ρωτάς λέγει ότι ό Νικολαΐδης ήρθε στην Άθήνα να φροντίσει για την έκδοση των έργων του «Το βιβλίο του Μοναχού» και «Διηγήματα» τρίτη σειρά. Θά τα έκδόσει με δικά του έξοδα. Επίσης έδωσε το έργο του «Το Γαλάζιο Λουλούδι» στον θίασο της Κοτοπούλη που έξεμφράσθηκε ένθουσιαστικά γι' αυτό και που θ' άνεβαστεί κατά την άνοιξη.

Φάρος. Έλάβαμε το τεύχος του Δεκεμβρίου. Περιέχει συνεργασία από διαφόρους γνωστούς αϊγυπτιώτες λογοτέχνες Έσχωρίζουμε του κ. Γ. Περίδη τα «πεζά» — το κάράβι και το παληό σπίτι. Του κ. Κ. Ν. Κωνσταντινίδη το ποίημα «Ταξίδι» και του κ. Πέτρου Μάγνη «Η Κρανγή του Chateaubriand» και το «Καράβι». Η έκτύπωση του τεύχους επιμελημένη. Στο άρθρο «Έρωτες, σκέψεις και όρισμοί φιλοσόφων και ποιητών» έγινε ένα λάθος. Ο Πασκάλ, — εάν πρόκειται για το μεγάλο συγγραφέα των «Σκέψεων» δεν λεγότανε Βασίλειος (Basile) αλλά Βλάσιος (Blaise).

Φιλότεχνος, τεύχος διπλό (Δ' και Ε' Νοέμβριος — Δεκέμβριος 1927) άμειρωμένο στον Κωνστ. Θεοτόκη.

A. T.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΑΚΑΤΙΚΟ «Ταχυδρόμο» της 9-1-1927 άναδημοσιεύθηκε άπ' το περασμένο τεύχος μας το όραίο ποίημα της Ρίκας Σεγκοπούλου «Ηρθες Άργά».

Η ΕΚΔΟΣΤΙΚΗ συντροφιά «Νέα Τέχνη» θά κυκλοφορήσει προσεχώς την σειρά ποιημάτων «Έρωτικοί Έπίλογοι» του εκλεκτού λογοτέχνη κ. Μάριου Βαϊάνου, «Annous-La» του κ. Κλήμη Άλεξανδρινού και «Διηγήματα» Άναστ. Φράγκου.

Σ' ΕΝΑ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟ ὁ κ. Τ. Μαλᾶνος ἀναφέρει μιὰ παρατήρηση εἰρωνική γιὰ ποίημα τοῦ κ. Κ. Ν. Κωνσταντινίδη προερχομένη ἀπὸ τὸν κ. Β. Πασχαλίδη.

Στὴν περίπτωση αὐτὴ φρονοῦμε πὼς ὁ φίλος κ. Κ. Ν. Κωνσταντινίδης δὲν ἔχει τίποτε νὰ ἐνοχληθεῖ ἀπὸ τὶς εἰρωνίες τοῦ κ. Β. Πασχαλίδη, κύριον καθὼς πρέπει καθ' ὅλα τὰ ἄλλα, ἀπέχοντά ὅμως ὀλοκληρωτικὰ ἀπὸ τὴ φιλολογία καὶ ἐπομένως ἀναρμόδιο νὰ κρίνει ἢ νὰ ἐπικρίνει λογοτεχνικὰ ἔργα.

Συνιστοῦμε δὲ (φιλικά) καὶ στὸν κ. Τ. Μαλᾶνο νὰ μιμηθεῖ τὸ θαυμάσιο παράδειγμα τοῦ κ. Β. Πασχαλίδη καὶ νὰ πάψει — μιὰ γιὰ πάντα — νὰ ἀσχολεῖται μὲ τὴν ποίηση καὶ τὴ κριτική, ἀφοῦ ἔχει σημειωθεῖ ἀπὸ παντοῦ ἡ οὐκροτάτη ἀ π ο τ υ χ ί α τ ο υ . . .

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ “Ἴσις” τῆς 18 καὶ 25 Νοεμβρίου 1926 δημοσιεύτηκε ἓνα πολὺ ἔξυπνο σατυρικό ἄρθρο τοῦ κ. Π. Βρισιμιτζάκη γιὰ κάποιον Λουζιανὸ — τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα θυμίζει τὸν ἐκπορθητὴ συνεντευξέων καὶ “ἐκπορτιζόμενον” Λουζᾶ.

Ο κ. ΑΛΕΚ. ΣΚΟΥΦΗΣ λέγει — σὲ μιὰν ἔρευνα ποῦ ἔκαμε τὸ “Ἐξέλιος” (Ἀθηνῶν), “τί εὔχονται οἱ διαπρεπέστεροι Ἐπιστήμονες, λόγιοι, καλλιτέχναι, καὶ δημοσιογράφοι στὸ ἔτος 1927». —

“Δὲν βλέπω σχεδὸν ἔργα ἀξιοσημεῖοτα εἰς τὴν ἑλληνικὴν” φιλολογίαν κατὰ τὸ διάστημα τοῦ λήξαντος ἔτους οὔτε εἰς στίχους οὔτε εἰς πεζοὺς, ἐκτὸς ὀλίγων ποιημάτων τοῦ Τσουζαλᾶ καὶ τῶν Μαύρων Ρόδων τοῦ Γενετοῦ”.

Τὸ φύλλο τοῦ “Ἐξέλιος” ποῦ περιέχει αὐτὰ εἶναι τῆς 2 Ἰανουαρίου 1927. Τὸ λήξαν ἔτος γιὰ ὅλον τὸν κόσμον — καὶ ὑποθέτομε καὶ γιὰ τὸν κ. Σκούφη — εἶναι τὸ 1926. Τὰ “Μαῦρα Ρόδα” τοῦ παιδίατρου κ. Π. Γενετοῦ ἐφάνησαν στὸ 1925.

Κατὰ τὸ 1922 πολλὰ ἀξιοσημεῖοτα ἔργα ἐξεδόθησαν καὶ στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Ἀλεξάνδρεια, ἀπείρως ἀνώτερα ἀπὸ τὰ Μανρόροδα.

Ἡ ΕΚΘΕΣΗ ΖΟΓΡΑΦΙΚΗΣ τῆς κ. Θάλειας Φλωρᾶ-Καραβία ἦταν μιὰ ἀληθινὴ καλλιτεχνικὴ ἀπόλαση. Ἄνοιξε στὴν ὁδὸν Ἀγκούρη τὴν 8η Ἰανουαρίου καὶ καθημερινῶς οἱ φίλοι τῆς τέχνης ἔσπευδαν γιὰ νὰ δοῦνε τὰ ὥραία ἔργα της. Τοπεῖα, θάλασσα, προσωπογραφίες — ὅλα μὲ μαεστρία καμωμένα. Ἀρκετὰ της ἔργα μὲ θέματα τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς Σμύρνης συγκινούσαν ἰδιαιτέρως τοὺς Ἕλληνας ἐπισκέπτες. Μεταξὺ τῶν ὑδατογραφιῶν της βρίσκονται τέσσερις ποῦ εἶναι ἀπεικονίσεις γιὰ βυζαντινὸ μυθιστόρημα τῆς Ἀλεξάνδρας Παπαδοπούλου.